

הלכות אבל פרק יב

א. ההספד, כבוד המת הוא; לפיכך כופין את היורשין לתן שכר המקוננים והמקוננות, וסופדין אותו. ואם צוה אל תספדוהו, אין סופדין אותו. אבל אם צוה שלא יקבר אין שומעין לו, שהקבורה מצוה: שנאמר "כי-קבור תקברנו" (דברים כא, כג).

ב. כל המתעצל בהספדו שלחכם, אינו מאריך ימים. וכל המתעצל בהספד אדם כשר, ראוי לקברו בחייו; וכל המוריד דמעות על אדם כשר, הרי שכרו על כך שמור אצל הקדוש ברוך הוא.

ג. אין מניחין ספר תורה על מטתו שלחכם, ואין משנין אותו ממטה למטה, ואין מוציאין מטתו אלא דרך פתחים, לא שישלשלו אותה דרך גג. ובשאר העם, מתר לעשות.

ד. אין פוחתין משבעה מעמדות, ושבעה מושבות למת; ואין עושין מעמד ומושב בפחות מעשרה, ואין עושין אלא בקרובים. ואין עושין אלא ביום ראשון, ובבית הקברות, ובמקום שנהגו.

ה. כיצד עושין במקום שנהגו: מעמידין שאר הקרובים ובני משפחה שאינן בני אבל, ואומרים לפניהם דברי קינות וכיוצא בהן; ואחר כך אומרים שבו יקרים שבו, ואומרים לפניהם דברים אחרים כשהן יושבין; ואחר כך אומרים עמדו יקרים עמדו, ואומרים כשהן עומדין. וחוזר ואומר כך, שבעה פעמים.

ו. בדרך שעושין מעמד ומושב לאנשים במקום שנהגו, כך עושין לנשים; ומספידין את הנשים כאנשים, בכל מקום. אבל אין מניחין מטת האשה ברחוב לעולם, שזה גנאי לאשה; אלא סמוך למיתתה, קבורתה.

ז. המלקט עצמות אין אומרין עליהם קינים ונהי, ולא ברכת אבלים, ולא תנחומי אבלים. אבל אומרין עליהן דברי שבח להקדוש ברוך הוא, ודברי כבושין. המפנה ארונו שלמת ממקום למקום אם שדרו שלמת קימת עומדין עליו בשורה, ואומרין עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים, ומספידין אותו, אף על פי שהעבירוהו לאחר שנים עשר חדש.

ח. ואם אין שדרו קימת אין מספידין אותו, ואין עומדין עליו בשורה, ואין אומרין עליו לא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים. ואלו הן ברכת אבלים, דברים שאומרין בבית האבל; תנחומי אבלים, שאומרים בשורה.

ט. המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל עליהם, כל היום כלו; ולערב אין מתאבל, אפלו צוררין לו בסדינו. ואין אומרין עליהם קינות.

י. אין מספידין את הקטנים. ובן כמה שנים יהיה ראוי להספד בני עניים או בני זקנים, בני חמש; ובני עשירים, בני שש: אחד זכרים ואחד נקבות.

יא. תינוק שמת כל שלושים יום יוצא בחיק, ונקבר באשה אחת ובשני אנשים; אבל לא באיש אחד ובשתי נשים, מפני היחוד. ואין עומדין עליו בשורה; ואין אומרין עליו ברכת אבלים, ולא תנחומי אבלים. בן שלושים יום גמורין יוצא בגלוסקמה קטנה

הַנְּטִלַת בְּאַגָּפִים, וְעוֹמְדִין עָלָיו בַּשּׁוּרָה; וְאוֹמְרִין עָלָיו בְּרֶכֶת
אַבְלִים, וְתַנְחוּמֵי אַבְלִים. בֶּן שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ, יוֹצֵא בַמָּטָה.

יב. כָּל הַיּוֹצֵא בַמָּטָה, רַבִּים מַצְהִיבִין עָלָיו; וְכָל שְׂאִינוֹ יוֹצֵא
בַמָּטָה, אֵין הָרַבִּים מַצְהִיבִין עָלָיו. וְכָל הַנֶּכֶר לְרַבִּים, רַבִּים
מִתְעַסְקִין בוֹ; וְכָל שְׂאִינוֹ נֶכֶר לְרַבִּים, אֵין הָרַבִּים חִיבִין
לְהִתְעַסֵּק בוֹ. וּמְקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ נָשִׁים לְצֵאת לִפְנֵי הַמָּטָה, יוֹצְאוֹת
לִפְנֵי הַמָּטָה; לְאַחַר הַמָּטָה, יוֹצְאוֹת לְאַחַר הַמָּטָה.

יג. הָעֶבְדִּים וְהַשִּׁפְחוֹת אֵין מְסַפִּידִין אוֹתָן, וְאֵין עוֹמְדִין עֲלֵיהֶם
בַּשּׁוּרָה; וְאֵין אוֹמְרִין עֲלֵיהֶם בְּרֶכֶת אַבְלִים, וְלֹא תַנְחוּמֵי
אַבְלִים, אֶלֶּא אוֹמְרִין לוֹ כְּשֵׁם שְׂאוֹמְרִין לוֹ עַל שׁוּרוֹ וְחִמּוּרוֹ
שְׁמַת, הַמְּקוֹם יִמְלֹא חֶסְרוֹנָהּ.